

Informatienota voor de raad

Datum 3 mei 2022

Onderwerp	Lopend contract en nieuw contract gaslevering aan de gemeente Zwolle
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Informant Aldert Koop
Afdeling Juridische Zaken/ team inkoop
Telefoon 038 498 3217
Email AHW.Koop@zwolle.nl
Bijlagen Geen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- 1 De stand van zaken omtrent het lopende gascontract en het nieuw aan te besteden contract voor de gaslevering aan de gemeente Zwolle.

Datum

3 mei 2022

[Toelichting op het voorstel](#)**Inleiding**

De inkoop van energie is een verantwoordelijkheid die bij de ambtelijke organisatie ligt. Normaliter wordt voor het aflopen van het ene contract het volgende contract Europees aanbesteed. Door de oorlog in Oekraïne vindt het college het belangrijk uw raad te informeren over de actuele situatie omtrent het lopende gascontract omdat een wezenlijk andere situatie is ontstaan. Op basis van het 5e EU-sanctiepakket (9 april 2022) stelt het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) dat bestaande lopende contracten met Russische partijen voor 10 oktober 2022 moeten zijn beëindigd. Dit sluit aan op de wens van het college dat we als gemeente Zwolle zo snel en verantwoord als mogelijk, onafhankelijk willen worden van Russisch gas.

Bij de levering van gas gaat het om twee zaken. We hebben ten eerste te maken met de gasleverancier en ten tweede met de samenstelling van het gas dat geleverd wordt. Op het kiezen van de gasleverancier hebben we wel direct invloed. Op de samenstelling van geleverd gas hebben we geen invloed. Door echter te investeren in de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed kan het gasgebruik wel worden verminderd. Hierna volgt informatie over de diverse aspecten van dit dossier.

De gemeente Zwolle heeft een contract met Gazprom Energy Ltd. Daarbij is Gazprom Energy NL vertegenwoordiger van Gazprom Energy Ltd. Dat contract is afgesloten nadat een Europese aanbesteding heeft plaatsgevonden ten behoeve van het 'Zwols energiecollectief' dat bestaat uit omliggende gemeenten, de provincie Overijssel en een aantal stichtingen (waaronder de Zwolse Theaters). Voor de levering van elektriciteit hebben de partijen van het energiecollectief een contract met Greenchoice.

De oorlog in Oekraïne en de maatregelen die in verschillend verband tegen Rusland genomen worden maken dat gemeenten en andere instanties onderzoeken hoe zij om moeten gaan met lopende contracten met gasleverancier Gazprom Energy Ltd. Daarbij gaat het dus niet over de gasproducent Gazprom. De te nemen maatregelen worden voornamelijk bepaald door de geopolitieke ontwikkelingen en de maatregelen die op EU – niveau in dat verband worden genomen. De afgelopen weken hebben we ondervonden dat de situatie per week kan veranderen. In deze informatienota vindt u informatie over de verschillende onderwerpen die ten aanzien van het beëindigen van het lopende gascontract en een nieuw aan te besteden gasleverantie contract een rol spelen.

Kernboodschap

Zo snel en verantwoord als mogelijk onafhankelijk worden van Russisch gas waarbij we gezamenlijk optrekken met het Rijk en andere gemeenten.

Toelichting1. Algemene informatiea. *Samenstelling geleverd gas*

Van het in Nederland geleverde gas is 15% afkomstig uit Rusland ongeacht door welke gasleverancier het gas geleverd wordt. De gasleveranciers hebben geen zicht of invloed op waar het ingekochte gas vandaan komt. Gazprom Energy Ltd. waar wij een contract mee hebben, is een handelshuis dat voor ons, op onze naam, contracten afsluit op de beurs TTF-ENDEX. De samenstelling van het gas wijzigt alleen als de EU verbiedt om Russisch gas in te voeren of Rusland de toevoer beperkt of stopt.

Datum

3 mei 2022

b. Zwols energielcollectief

Om tot gunstige prijzen en leveringsvoorwaarden te komen wordt voor de gasleverantie één Europese aanbesteding gehouden voor alle bij het energielcollectief aangesloten partijen. Voor de levering van elektriciteit wordt eveneens een Europese aanbesteding georganiseerd. Na deze Europese aanbestedingen krijgt iedere afnemer zowel voor gas als elektriciteit een eigen contract met de betreffende leveranciers.

In principe wordt binnen het collectief in gezamenlijkheid opgetrokken. Doordat de aangesloten partijen een eigen contract met de energieleveranciers hebben is iedere aangesloten partij wel vrij om eigen keuzes te maken. Dat kan gaan om het wel of niet aangesloten blijven bij het collectief of het al dan niet verlengen van een contract, of in dit verband, het verbreken van een contract.

c. Hoe komt de prijsvorming van een gasleverantie contract tot stand

Na de contractvorming wordt gedurende een vastgestelde periode (1 á 2 jaar) voorafgaand aan de daadwerkelijke levering van gas, door de afnemer het bedrag van het leveringstarief vastgeklkt. Hoe langer die periode duurt hoe meer kans er is om een gunstig tarief te kiezen.

d. Huidig gascontract en kosten

Het eindbedrag dat voor de levering van gas wordt betaald, bestaat naast het bedrag voor het gasverbruik onder meer uit energielbelasting, Opslag Duurzame Energie- en klimaattransitie (ODE). De kosten voor de diensten van de gasleverancier zijn ten opzichte van de totale kosten beperkt. Ter indicatie bedragen de kale gaskosten voor 2020 en 2021 gemiddeld globaal € 95.000. Door opslagen en belasting is de gasrekening grofweg het dubbele van dit bedrag (gemiddeld ca. € 190.000).

e. Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

Naast de aspecten van gaslevering waar we als gemeente geen invloed op hebben, kunnen we wel het energieverbruik van het gemeentelijke vastgoed verminderen. De afgelopen jaren heeft de afdeling Vastgoed al diverse maatregelen genomen om het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen. En ook bij de realisatie van bijvoorbeeld een nieuw gebouw zoals de WRZV Hal is duurzaamheid in meerdere vormen een uitgangspunt geweest. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de "Routekaart Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed" die in de loop van 2022 ter besluitvorming zal worden aangeboden.

2. Onduidelijkheden op dit moment**a. Beëindiging contract in oktober 2022**

Op grond van het 5^e EU-sanctiepakket (9 april 2022) zouden, volgens het bericht van de minister van Klimaat en Energie die op 12 april jl. Tweede Kamervragen heeft beantwoord, bestaande lopende contracten met Russische partijen die zijn afgesloten vóór 9 april 2022, voor 10 oktober 2022 zijn beëindigd. Naar aanleiding daarvan heeft de VNG twee keer overleg met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) gehad. Dit omdat het besluit gevolgen heeft voor gemeenten. Zo zijn onder meer de haalbaarheid en uitvoerbaarheid voor gemeenten in het geding waar het gaat om de tijdige aanbesteding van nieuwe gasleverantie contracten. Daarbij speelt dat in het 5^e EU-sanctiepakket niet expliciet is opgenomen dat deze van toepassing is op gasleveranties. De termijn van 10 oktober is na de gesprekken tussen de VNG en EZK voor gasleveranties tot nu toe niet gewijzigd.

Duidelijkheid over het bovenstaande is enerzijds nodig als juridische grond voor het opzeggen van het contract met Gazprom Energie Ltd. Anderzijds is die duidelijkheid nodig om op basis daarvan een beroep te kunnen doen op eventuele compensatie van schade voor boetes, schadeclaims en

Datum 3 mei 2022

schadevergoedingen als gevolg van het ontbinden van contracten, zoals door EZK na vragen daarover is toegezegd.

b. Juridische status Gazprom Energy Ltd.

Ook is de vraag of Gazprom Energy Ltd. nog een Russische partij is. Dit omdat de stemrechten van Gazprom Germania GmbH (een vennootschap die eigenaar is van Gazprom Energy Ltd.) thans in tijdelijk beheer bij de Duitse overheid zijn. Gazprom Germania is echter niet in Duits eigendom of genationaliseerd. Gazprom, zowel de moedermaatschappij gevestigd in de Russische Federatie als door Gazprom gecontroleerde dochters gevestigd in de EU of andere derde landen, is echter niet opgenomen als gesanctioneerde entiteit op de EU sanctielijst. EZK heeft bij de beantwoording van vragen wel laten weten dat de kans zeer gering is dat Gazprom Energy Ltd. op de ontheffingslijst komt.

Duidelijkheid hierover is eveneens nodig ten behoeve van de juridische basis voor het opzeggen van het contract met Gazprom Energie Ltd. en om een beroep te kunnen doen op eventuele compensatie van schade door het Rijk.

Ook is vanuit de EU meer duidelijkheid over de juridische status van Gazprom Energy Ltd. nodig omdat op basis van de huidige Europese Aanbestedingsregels dit bedrijf bij een nieuwe aanbesteding nu nog niet van deelname kan worden uitgesloten.

3. Aanbesteding nieuw gascontract

Wij zullen in stappen afscheid nemen van het Russisch gas. De eerste stap is ontbinden van het huidige contract met Gazprom Energy Ltd. Daarmee is (nu) nog niet gegarandeerd dat wij geen Russisch gas afnemen. Wanneer je het hebt over de beëindiging van het contract voor de gasleverantie is daar automatisch aan verbonden dat een nieuw contract moet worden aanbesteed. De consequenties van een beëindiging van een lopend contract en de aanbesteding van een nieuw contract worden bepaald door het moment waarop zij moeten zijn gerealiseerd. Hierna volgt een overzicht van die consequenties.

a. Verbreken bestaand contract voor 2022 en optiejaar 2023

Het lopende contract is aangegaan tot en met 2022 met de optie tot verlenging met twee keer 1 jaar. In verband met het kunnen vastklikken van de gasprijs is per 1 januari 2022 het lopende contract verlengd met het optiejaar 2023. Het dit jaar beëindigen van het leveringscontract zal naar verwachting leiden tot een juridische procedure, waarbij Gazprom Energy Ltd. schadeloosstelling zal eisen. Daarnaast zullen de kosten van de levering van gas voor de rest van 2022 en heel 2023 ook betaald moeten worden. Zoals hierboven al is aangegeven is er sprake van compensatie van bepaalde kosten door het Rijk. Hierover is nog geen concrete informatie beschikbaar. Wel is duidelijk dat het niet gaat om de compensatie van kosten en meerkosten voor de levering van gas.

Het is ondoenlijk om in de komende 6 maanden een normale aanbestedingsprocedure te doorlopen voor de levering van gas vanaf 1 oktober 2022. Bovendien bestaat het risico dat er geen inschrijvingen komen en dat we zonder gas komen te zitten. Daarom is ons geadviseerd om in dit geval een “onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking” te doorlopen waarbij een beroep wordt gedaan op “dwingende spoed” zoals vastgelegd in de Aanbestedingswet 2012. Deze aanpak zou kunnen worden gebruikt voor een periode van 15 maanden (okt. 2022 t/m 31-12-2023), dus tot en met 31-12-2023. Dit ook omdat de nieuwe gasleverancier alle aansluitingen moet overzetten en haar administratie daarop moet inrichten. Dat laat je een bedrijf niet voor een paar maanden doen. In diezelfde periode kan dan een normale aanbesteding worden doorlopen voor een gasleverantie contract vanaf 2024 en verder. Greenchoice, de huidige leverancier van elektriciteit, heeft aangegeven de deelnemers van het Zwols energiecollectief als klant voor de levering gas te accepteren. Uiteraard moet er nog wel

Datum

3 mei 2022

onderhandeld worden over voorwaarden. Bij de prijsvorming en leveringsvoorwaarden speelt onder meer een rol dat de gasprijzen momenteel relatief hoog en enigszins ongewis zijn.

b. Geen gebruik maken van het optiejaar 2024

Geen gebruik maken van het tweede optiejaar 2024 heeft in relatie tot het lopende contract met Gazprom Energie Ltd. geen juridische consequenties.

Een aanbesteding in de huidige markt leidt naar verwachting voor 2024 wel tot substantieel hogere kosten voor de gasleverantie. De verwachting nu is dat de gasprijzen op die termijn stabiliseren.

Consequenties

Op grond van bovenstaande informatie gaan we er nu vanuit dat we met het energiecollectief gebruik gaan maken van een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking, ons beroepend op dwingende spoed. Concreet houdt dit in dat we met onze elektriciteit leverancier Greenchoice contractgesprekken willen starten. Hiermee kunnen we beginnen zodra er duidelijkheid is over de strekking van het EU-sanctiepakket en de juridische status van Gazprom Energie Ltd. Over het voorgaande vindt binnenkort nog afstemming met de deelnemers van het energiecollectief plaats.

Mochten er ten aanzien van EU-sanctiepakket en/of de juridische status van Gazprom Energie Ltd. nog afwijkende uitspraken worden gedaan, dan wordt op dat moment bezien of de hiervoor beschreven aanpak moet worden bijgesteld.

Financiën

Het verbreken van het contract voor 2022 en 2023 heeft financiële consequenties in de vorm van de kosten voor een juridische procedure, de schadeloosstelling van Gazprom Energy Ltd. en de component gaslevering die niet wordt afgenomen.

- Wat betreft de kosten voor een juridische procedure en een eventuele compensatie vanuit het Rijk is zoals hiervoor al aangegeven op dit moment nog nauwelijks iets bekend. De vraag daarbij is ook welke rol EZK en/of de VNG hierin pakken om hierin met alle organisaties die het betreft op landelijk niveau gezamenlijk in op te trekken.
- De bemiddelingskosten ten opzichte van de totale energiekosten zijn beperkt. De bemiddelingskosten hangen samen met de gasprijs (een percentage daarvan). Normaal gesproken bedragen de bemiddelingskosten voor een heel jaar ca. €20.000. De te betalen bemiddelingskosten aan Greenchoice voor het resterende deel van 2022 en 2023 bedragen naar verwachting het vier- tot vijfvoudige.
- De grootste kostenpost wordt gevormd door de gasprijs die berekend gaat worden voor de compensatie van de niet afgenomen gaslevering en het bedrag dat binnen het nieuwe gascontract moet worden betaald.

2022: Uitgaande van een ontbinding van het gasleverantie contract per 1 oktober 2022 zullen de financiële gevolgen in 2022 nog enigszins meevallen omdat bovengenoemde consequenties maar één kwartaal beslaan.

2023: Daarentegen zijn de financiële gevolgen in 2023 op grond van bovenstaande consequenties substantieel waarbij met name de actuele gasprijs en de nieuwe afspraken daarover bepalend zijn. Voor de meerkosten ten opzichte van het huidige gascontract inclusief opslagen en belasting wordt nu gerekend met een bedrag van globaal € 500.000.

2024: Ook voor een nieuw aan te besteden gascontract vanaf 2024 wordt nog rekening gehouden met substantieel hogere kosten voor de gasleverantie ten opzichte van de gasprijs in het huidige contract. Daarom wordt ook voor dat jaar nog rekening gehouden met meerkosten van € 500.000.

2025 en later: De verwachting nu is dat de gasprijzen op die termijn weer zijn gezakt en meer stabiel zijn geworden.

Datum

3 mei 2022

De meerkosten voor de inkoop van gas liggen daarmee totaal tussen de 1 en 1,5 miljoen Euro. Bij het opstellen van de begroting voor de komende jaren worden reserveringen opgenomen voor het opvangen van de financiële gevolgen, uitgaande van een ontbinding van het gascontract 2022 en 2023 en een nieuw af te sluiten gasleverantiecontract.

Communicatie

Met de partners van het energiecollectief vindt binnenkort afstemming plaats over de actuele situatie en de vervolgaanpak.

Vervolg

Via onze adviseur is bij EZK opheldering gevraagd omtrent de onduidelijkheden zoals eerder in dit document beschreven. Tevens wordt de VNG gevraagd om een rol te spelen als gasleveringscontracten met Gazprom Energy Ltd. daadwerkelijk worden ontbonden. Daarbij moet onder meer gedacht worden aan een standaard opzeggingsdocument dat door alle overheden gebruikt kan worden. Het VNG zou ons inziens ook voor de juridische procedures een coördinerende rol moeten spelen zodat er sprake is van een eenduidige aanpak.

Zodra er duidelijkheid is over het EU-sanctiepakket en de juridische status van Gazprom Energy Ltd. starten ten behoeve van het Zwols energiecollectief de contractgesprekken met de beoogde nieuwe leverancier van gas.

Als zich omtrent de contractvorming voor de gasleverantie nog substantiële veranderingen voordoen wordt u hierover geïnformeerd.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Voorzitter, Peter Snijders

Secretaris, Dick Emmer